

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2

The 2nd STOU Graduate Research Conference

ความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา

ในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

Extension Needs for Para Rubber Plantation by Farmers under the Para Rubber Plantation Project in Non Sang District of Nong Bua Lam Phu Province

สุธาริน แก้วภักพ (Sutharin kaewphiphop)* สมจิต โยชะคง (Somchit yotakhong)**

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู (2) ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกยางพาราและโครงการปลูกยางพารา (3) ความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกร (4) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความต้องการส่งเสริมยางพารา และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง ที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในจังหวัดหนองบัวลำภู ภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 220 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยสูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.24 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.94 คน เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผลิตยางพารา และมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีประสบการณ์ในการผลิตยางพารา ส่วนที่มีประสบการณ์ในการผลิตยางพารา มีประสบการณ์เฉลี่ย 5.14 ปี จำนวนแรงงานทำสวนยางในครัวเรือนเฉลี่ย 2.70 คน มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดเฉลี่ย 10.54 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพรอง มีรายได้จากภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 83,922.54 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 36,782.95 บาท และมากกว่าครึ่งหนึ่งเกษตรกรกู้เงินจาก ธกส. เพื่อใช้จ่ายในการปลูกยางพารา ในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปลูกยางพาราในระดับน้อย และมีความรู้ในระดับมากเกี่ยวกับโครงการปลูกยางพารา เกษตรกรมีความต้องการความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกยางพารา ต้องการการสนับสนุนและการบริการในการปลูกยางพารา และต้องการรูปแบบ วิธีการและสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการปลูกยางพาราในระดับมากทุกประเด็น โดยมีความต้องการในระดับมากในด้านการส่งเสริมแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมชม ต้องการวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม โดยใช้สื่อคำพูดสอนหรือบรรยาย และเกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตมากที่สุด ข้อเสนอแนะ เกษตรกรเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ สาธิต ให้คำแนะนำในด้านการผลิต ด้านการแปรรูป และด้านการตลาด เนื่องจากเกษตรกรยังมีความรู้ระดับน้อยในทุกด้าน

คำสำคัญ ความต้องการ การส่งเสริม โครงการปลูกยางพารา จังหวัดหนองบัวลำภู

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jiraphorn_13@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช dr.somchit@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.co.th

Abstract

The objectives of this study were to study (1) social and economic state of farmers who participated in the Para Rubber Plantation Project in Non Sang District, Nong Bua Lam Phu Province; (2) their fundamental knowledge of Para Rubber plantation raising and the Para Rubber Plantation Project; (3) their extension needs for Para Rubber plantation raising; (4) the correlation between various factors and their extension needs for Para Rubber plantation raising; and (5) their problems and suggestions on their Para Rubber plantation raising.

The population in this study were 220 farmers who had raised Para Rubber plantation and participated in the Para Rubber Plantation Project in Non Sang District, Nong Bua Lam Phu Province under the Para Rubber Plantation Extension of the Office of Aid Fund for Para Rubber Plantation in Nong Bua Lam Phu Province. The sample size was calculated by using Taro Yamane's Formula, 142 persons altogether. The instrument used to collect the data was an interview form. The statistical methodology used to analyze the data by instant computer programs were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, and standard deviation, while the correlation between independent variables and dependent ones was analyzed by using correlation analysis.

The findings of this study were as follows: More than half of the studied farmers were male, with average age at 56.24 years. They were educated at primary level. The average quantity of members of their family was 4.94 persons. All of them were members of Para Rubber plantation farmer group. And more than half of them had no experience in Para Rubber production, the rest of them had average duration of experience in Para Rubber production at 5.14 years. The average quantity of the labor in their family who worked in Para Rubber production was 2.70 persons. The average quantity of their area used for Para Rubber plantation raising was 10.54 Rai. Their main occupation was a farmer, while their subordinate occupation was a hired worker. Their average income obtaining from agricultural section was 83,922.54 Baht per family, while the one obtaining from non-agricultural sections was 36,782.95 Baht per family. More than half of them took out loans from the Bank for Agriculture and Agricultural Co-Operative to spend on Para Rubber plantation raising. In general, their fundamental knowledge of Para Rubber plantation raising was at a little level, while their knowledge of the Para Rubber plantation project was at much level. They needed knowledge and technology of Para Rubber plantation raising, the support and services for their Para Rubber plantation raising, and format/procedure/media used in the Para Rubber plantation raising extension at much level in every aspect. They needed the extension at much level in the form of training courses and visiting their plantation, and they needed the extension in the form of group training through personal media or lectures. And from the hypothesis testing, it was found that their age, their experience in the Para Rubber production, the quantity of the labor in their Para Rubber plantation raising, the size of the area used for their Para Rubber plantation raising, their knowledge level in the aspect of the production, the preservation, the marketing, the extension of the Para Rubber plantation raising, and the project did not correlate with their extension needs for the Para Rubber plantation raising, while their education level and their income obtaining from agricultural section did. Considering their problems and suggestions on their Para Rubber plantation raising, it was found that they had problems in the aspect of the Para Rubber production at the most level.

Keywords: Extension needs, Para rubber plantation project, Nong bua lam phu province

บทนำ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจ เป็นผลิตผลทางการเกษตรที่เป็นสินค้าส่งออกที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ขณะเดียวกันความต้องการใช้ยางพารา และผลิตภัณฑ์ยางของโลกยังมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดว่าในปี 2555 ความต้องการใช้ยางธรรมชาติจะอยู่ที่ประมาณ 13.8 ล้านตัน ในขณะที่การผลิตยางโลกจะอยู่ที่ประมาณ 11.5 ล้านตัน หมายความว่าปริมาณการใช้ยางจะมีมากกว่าการผลิต โดยไทยจะเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดคือ 3.4 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.7 ของผลผลิตโลก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554: 13) ในปี 2553 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่า 17,959,403 ไร่ มีผลผลิตยางพาราทั้งประเทศ 6,054,734 ตันต่อปี มีการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ในรูปของยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น และยางคอมปาวด์ รวม 2,839,682 ตันต่อปี มีส่วนแบ่งการตลาดโลกร้อยละ 40.75 ซึ่งยางพารารวมถึงผลิตภัณฑ์ยางและไม้ยางพารา เป็นสินค้าส่งออกสร้างรายได้เข้าประเทศเป็นมูลค่าถึง 296,380 ล้านบาทต่อปี โดยมี จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และเกาหลี เป็นประเทศที่นำเข้ายางพาราที่สำคัญ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553: 29)

ภาครัฐจึงมีการส่งเสริมให้ปลูกยางพาราในพื้นที่แห่งใหม่ระยะที่ 3 ในเขตพื้นที่ที่เหมาะสม จำนวน 800,000 ไร่ ในระหว่างปี พ.ศ.2554-2556 แบ่งเป็น ภาคเหนือ 150,000 ไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 500,000 ไร่ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ 150,000 ไร่ โดยมีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2554-2556 แบ่งเป็น ปี 2554 รวม 200,000 ไร่ ปี 2555 รวม 300,000 ไร่ ปี 2556 รวม 300,000 ไร่ จากนั้นเป็นการส่งเสริมต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2557-2562 โดยในปี 2554 จังหวัดหนองบัวลำภูได้รับการจัดสรรจำนวน 3,300 ไร่ (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2554: 12)

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจทางเลือกใหม่ที่เกษตรกรและนักวิชาการเกษตรกำลังให้ความสนใจในการปลูกยางพารา ซึ่งถือว่าเป็นพืชทางเลือกอีกทางหนึ่งให้กับเกษตรกร โดยรัฐบาลมุ่งหวังที่จะพัฒนาการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยาง และทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้ประโยชน์จากสวนยางอย่างเต็มที่ ทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง เพราะประเทศไทยมีพื้นที่ใกล้เคียงกับประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศรายใหญ่ในการส่งออกยางพาราของไทยมีความได้เปรียบทางการขนส่งยางพาราไปจีนซึ่งปัจจุบันเป็นผู้ที่ใช้จ่ายธรรมชาติรายใหญ่ที่สุดของโลก ในด้านการพัฒนา รัฐบาลมีนโยบาย เพิ่มการใช้ยางในประเทศ และขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมต้นน้ำ/กลางน้ำและปลายน้ำของผลิตภัณฑ์ยาง มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาไทยให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมยางของภูมิภาค (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553: 30)

สำหรับจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพในการปลูกยางพารา มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 105,227 ไร่ เปิดกรีดได้แล้ว 7,874 ไร่ ยังไม่เปิดกรีด 97,353 ไร่ ผลผลิตรวม 1,338.58 ตันและจากการสำรวจพื้นที่ ยังเหลือพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยางพาราอีกจำนวนมาก (สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู, 2554: 15) ประกอบกับภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการปลูกยางพาราในพื้นที่ใหม่ เพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการส่งเสริมการปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ว่ามีความต้องการการส่งเสริมเกี่ยวกับยางพาราหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราในอำเภอโนนสังให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร และให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกยางพาราและโครงการปลูกยางพารา
3. เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกร

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการส่งเสริมยางพารา
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกรถึงความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง ที่เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในจังหวัดหนองบัวลำภู ภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกยางจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 220 คน โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคำนวณโดย สูตร Taro Yamane คำนวณกลุ่มตัวอย่างเป็น 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบที่มีโครงสร้างคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน หากความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.886 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยสถิติการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 62.70 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.24 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.94 คน โดยมีเพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผลิตยางพารา และมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีประสบการณ์ในการผลิตยางพารา ส่วนที่มีประสบการณ์ในการผลิตยางพารา มีประสบการณ์เฉลี่ย 5.14 ปี

1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร จำนวนแรงงานทำสวนยางในครัวเรือนเฉลี่ย 2.70 คน มีเพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดเฉลี่ย 10.54 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพรอง มีรายได้จากภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 83,922.54 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 36,782.95 บาท และมากกว่าครึ่งหนึ่งเกษตรกรกู้เงินจาก ธกส. เพื่อใช้จ่ายในการปลูกยางพารา

2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปลูกยางพาราและโครงการปลูกยางพาราของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปลูกยางพาราในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านการส่งเสริม ความรู้พื้นฐานด้านการตลาด ความรู้พื้นฐานด้านการแปรรูป ความรู้พื้นฐานด้านการผลิต และความรู้เกี่ยวกับโครงการปลูกยางพารา

3. ความต้องการความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกยางพารา เกษตรกรมีความต้องการความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกยางพารา ในระดับมาก 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านเทคโนโลยีด้านการผลิต ด้านเทคโนโลยีด้านการแปรรูปด้านการผลิต ด้านการแปรรูป และด้านการตลาด ตามลำดับ

4. ความต้องการการสนับสนุนและการบริการในการปลูกยางพารา เกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนและการบริการในการปลูกยางพารา ในระดับมาก 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ คือ ความต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การบริการเกี่ยวกับการปลูกยาง และสนับสนุนการรวมกลุ่ม ตามลำดับ

5. ความต้องการรูปแบบ วิธีการและสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการปลูกยางพารา เกษตรกรมีความต้องการรูปแบบ วิธีการและสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการปลูกยางพาราในระดับมาก 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริม ด้านรูปแบบการส่งเสริม และด้านวิธีการส่งเสริม โดยในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

5.1 ความต้องการด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริม เกษตรกรมีความต้องการด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริม ด้านสื่อ คำพูดมากที่สุด

5.2 ความต้องการด้านรูปแบบการส่งเสริม เกษตรกรมีความต้องการด้านรูปแบบการส่งเสริม แบบการฝึกอบรม และเยี่ยมชมมากที่สุด

5.3 ความต้องการด้านวิธีการส่งเสริม เกษตรกรมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมมากทุกประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมแบบรายบุคคล การส่งเสริมแบบกลุ่ม และการส่งเสริมแบบมวลชน

6. ปัญหาในการปลูกยางพาราของเกษตรกรภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกยางพารา

6.1 ปัญหาด้านการผลิต เกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิต ในระดับมาก คือ การคัดเลือกพันธุ์

6.2 ปัญหาด้านการส่งเสริม เกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริม ในระดับมาก คือ ขาดการสอน/สาธิตจากเจ้าหน้าที่

6.3 ปัญหาด้านการแปรรูป และด้านการตลาด เกษตรกรมีปัญหา ในระดับปานกลางเท่ากัน

7. ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ สรุปว่า อายุ ประสบการณ์การผลิตยาง แรงงานที่ใช้ในการทำสวนยางพารา ขนาดพื้นที่ในการปลูกยางพารา ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรด้านความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกยางพารา ด้านการสนับสนุนและบริการในการปลูกยางพาราและด้านรูปแบบ วิธีการและสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการปลูกยางพารา ส่วนระดับการศึกษา และรายได้จากภาคการเกษตร มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรด้านความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกยางพารา ด้านการสนับสนุนและบริการในการปลูกยางพาราและด้านรูปแบบ วิธีการและสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการปลูกยางพารา

8. ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ สรุปว่า ระดับความรู้ด้านการผลิตยางพารา ระดับความรู้ด้านการแปรรูปยางพารา ระดับความรู้ด้านการตลาดยางพารา ระดับความรู้ด้านการส่งเสริมเกี่ยวกับยางพารา และระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการปลูกยางพารา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรด้านความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกยางพารา ด้านการสนับสนุนและบริการในการปลูกยางพาราและด้านรูปแบบ วิธีการและสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการปลูกยางพารา

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ส่วนใหญ่พบว่าแรงงานในครัวเรือนมีจำนวน 2-3 คน และเป็นที่น่าสังเกตพบว่าแรงงานส่วนใหญ่มีอายุมาก เพราะบุตรหลานในวัยทำงานไปขายแรงงานต่างจังหวัด และบางส่วนมีการศึกษาสูงขึ้นก็ประกอบอาชีพอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิพนธ์ แรมวิโรจน์ (2547: 107) พบว่า แรงงานที่ใช้ผลิตยางพาราภายในครอบครัวส่วนใหญ่มีอายุมาก เพราะบุตรหลานมีการศึกษาสูงขึ้นและประกอบอาชีพอื่น เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำการเกษตร และอาชีพรองรับจ้าง และจากการสัมภาษณ์เกษตรกรส่วนใหญ่ พบว่า เมื่อเกษตรกรว่างจากการทำเกษตร จะรับจ้างทั่วไปทั้งในและต่างจังหวัด รับจ้างทั้งภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม รายได้จากภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 83,922.54 บาท ซึ่งรายได้หลักจากการทำนา ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 36,782.95 บาท ส่วนใหญ่จากการรับจ้างทั่วไป และ

บุตรหลานส่งมาให้จากต่างจังหวัด ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะคู่ ธกส.มาใช้ขายในการปลูกยางพารา เนื่องจากเป็นลูกค้า ธกส.อยู่แล้ว และ ธกส. มีเงื่อนไขในการกู้เกี่ยวกับการเกษตรที่สามารถตอบสนองความต้องการเกษตรกรได้

2. ข้อมูลความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปลูกยางพาราและโครงการปลูกยางพารา

2.1 ความรู้พื้นฐานด้านการผลิต โดยภาพรวมเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานการปลูกยางพาราด้านการผลิต ในระดับน้อย จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ที่มีประสบการณ์ บางรายมีประสบการณ์น้อย จึงยังมีความรู้ด้านการผลิตน้อย บางรายมีความรู้แบบเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งยังมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่แนะนำด้านการผลิตที่ถูกต้อง ซึ่งเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานในเรื่องการเตรียมพื้นที่ปลูก มากที่สุด และมีความรู้พื้นฐานเรื่อง การคัดเลือกพันธุ์ การป้องกันโรคที่ทำลายต้นยางพารา และการป้องกันแมลงที่ทำลายต้นยางพารา น้อยที่สุด เนื่องจาก เกษตรกรไม่รู้วิธีการคัดเลือกพันธุ์ สำหรับโรคและแมลงทำลายยางพารามักเกิดการเกิดโรคที่คล้ายคลึงกัน และเปลี่ยนไปตามฤดูกาล เกษตรกรจึงไม่สามารถวินิจฉัยโรคได้

2.2 ความรู้พื้นฐานด้านการแปรรูป โดยภาพรวมเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานการแปรรูป ในระดับน้อย ซึ่งเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานในประเด็น การแปรรูปน้ำยางเป็นยางแผ่นรมควันน้อยที่สุด เนื่องจาก การแปรรูปยาง รูปแบบต่างๆ มีหลายขั้นตอน และมีการใช้อุปกรณ์ในการแปรรูปที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะการแปรรูปยางแผ่นรมควัน เกษตรกรยังไม่ได้รับการอบรม สาธิต เกษตรกรจึงไม่รู้วิธีการแปรรูป ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ในบางรายเคยเข้ารับการอบรมแต่ไม่เคยได้ปฏิบัติงานจริง บางรายเคยได้รับการสาธิตแต่ไม่ได้นำความรู้มาใช้จึงยังมีความรู้ในระดับน้อย

2.3 ความรู้พื้นฐานด้านการตลาด โดยภาพรวมเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานด้านการตลาด ในระดับน้อย ซึ่งเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานในประเด็น การขนส่งยางพารา มากที่สุด และประเด็นการตรวจสอบราคายางพารา น้อยที่สุด ซึ่งเกษตรกรไม่ทราบว่าตรวจสอบราคาจากแหล่งใดที่น่าเชื่อถือเนื่องจาก เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ ไม่ให้ความสนใจในการศึกษาด้านการตลาดยางพารา และยังไม่มีการซื้อหรือตลาดกลางยางพาราในชุมชน ไม่มีช่องทางข่าวสารการซื้อขาย ยางพาราในชุมชน ยังไม่มีการซื้อขายอย่างเป็นทางการ เพราะพื้นที่การปลูกยางพารายังมีน้อย จึงทำให้มีเฉพาะพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อในสวนยางเท่านั้น

2.4 ความรู้พื้นฐานด้านการส่งเสริม โดยภาพรวมเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานด้านการส่งเสริม ในระดับปานกลาง ซึ่งเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานในประเด็น การฝึกอบรม มากที่สุด และ ประเด็นความรู้พื้นฐาน สื่อ สิ่งพิมพ์ต่างๆ น้อยที่สุด ซึ่งให้เห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับยางพารา และได้รับเอกสารสิ่งพิมพ์ยางพาราแต่ไม่มีการศึกษาในเอกสารที่ได้รับด้วยตนเอง บางรายเคยเยี่ยมชมแปลงสาธิต เคยได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ แต่ยังได้รับการส่งเสริมแบบไม่ต่อเนื่อง

2.5 ความรู้เกี่ยวกับโครงการปลูกยางพารา โดยภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ ในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีความรู้ในประเด็น เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการและปัจจัยสนับสนุนการผลิตยางพาราเมื่อเข้าร่วมโครงการ มากที่สุด และ ประเด็นความรู้เรื่องความเป็นมาของโครงการน้อยที่สุด เนื่องจาก เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการศึกษาเกี่ยวกับ ข้อมูลการรับสมัครเข้าร่วมโครงการ เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยสนับสนุนการผลิตยางพาราเมื่อเข้าร่วมโครงการ และระยะเวลาของโครงการ ก่อนเข้าร่วมโครงการเพื่อยอมรับเงื่อนไขต่างๆ ของโครงการเพราะเป็นโครงการระยะยาว แต่เกษตรกรไม่ให้ความสนใจว่าความเป็นมาของโครงการเป็นอย่างไร เพราะไม่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการ

3. ความต้องการความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกยางพารา

3.1 ความต้องการความรู้ด้านการผลิต โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการความรู้ด้านการผลิตในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประครอง ส่งเสริม(2542: บทคัดย่อ) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในการผลิต

ยางพาราที่ระดับมาก ซึ่งจากการสัมภาษณ์เกษตรกรมีความต้องการในประเด็น การคัดเลือกพันธุ์และการป้องกันโรคที่ทำลายต้นยางพารามากที่สุด และเกษตรกรต้องการความรู้ประเด็น การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา น้อยที่สุด มีความสอดคล้องกับระดับความรู้ คือเกษตรกรมีระดับความรู้การคัดเลือกพันธุ์ การป้องกันโรคที่ทำลายต้นยางพารา น้อยที่สุด และมีความรู้ประเด็น การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา มากที่สุด

3.2 ความต้องการความรู้ด้านการแปรรูป โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการความรู้ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์ และอยากเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติจริงในพื้นที่ปลูกยางของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับระดับความรู้ของเกษตรกรด้านการแปรรูปที่มีระดับความรู้ต่ำ จึงมีความต้องการความรู้ในระดับมาก

3.3 ความต้องการความรู้ด้านการตลาด โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการความรู้ในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น การตรวจสอบราคายางพารา ข้อมูลข่าวสารการซื้อขายผลผลิต ข้อมูลข่าวสารการซื้อขายผลผลิต และวิธีการตลาดยางพารา มากที่สุดเท่ากัน และต้องการความรู้ประเด็น การรวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต และการรวมกลุ่มเพื่อกำหนดราคาขาย น้อยที่สุดเท่ากัน เนื่องจาก เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์ เดิมที่ไม่ให้ความสนใจ เพราะยังไม่ได้ปลูกยางพารา และยังไม่มีจุดรับซื้อหรือตลาดกลางยางพาราในชุมชน ไม่มีช่องทางข่าวสารการซื้อขายยางพาราในชุมชน แต่เมื่อเริ่มปลูกยางพาราเกษตรกรจึงมีความต้องการและให้ความสนใจความรู้ด้านการตลาดมากขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของตนเองในอนาคต ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยความรู้ที่มีอยู่และสถานการณ์ในปัจจุบัน และความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกยางพาราของ ฅนวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2551: 116) พบว่า เกษตรกรมีความรู้ระดับน้อยในทุกด้านรวมทั้งด้านการตลาดและมีความต้องการความรู้ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยข้างต้นของผู้ศึกษาที่พบว่า เกษตรกรมีความรู้ด้านการตลาดในระดับน้อย และมีความต้องการความรู้ด้านการตลาดในระดับมาก

3.4 ความต้องการความรู้เทคโนโลยีด้านการผลิต โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการความรู้เทคโนโลยีด้านการผลิตในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการความรู้ในประเด็น การคัดเลือกพันธุ์และการป้องกันโรคที่ทำลายต้นยางพารามากที่สุด และต้องการความรู้ประเด็น การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา น้อยที่สุด มีความสอดคล้องกับความต้องการความรู้ด้านการผลิตในระดับมาก เกษตรกรจึงมีความต้องการความรู้เทคโนโลยีด้านการผลิตมากเช่นกัน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ควบคู่กันในส่วนยางพารา ซึ่งเกษตรกรเชื่อว่า หากมีความรู้ด้านการผลิตที่ถูกต้อง และมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ร่วมกัน จะทำให้การผลิตยางพารามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5 ความต้องการความรู้เทคโนโลยีด้านการแปรรูป โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการความรู้เทคโนโลยีด้านการแปรรูปในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับความต้องการความรู้ด้านการแปรรูปในระดับมาก เกษตรกรจึงต้องการความรู้เทคโนโลยีด้านการแปรรูปมากเช่นกัน เพื่อนำมาปรับใช้ร่วมกันในการแปรรูปยางพารา

4. ความต้องการการสนับสนุนและการบริการในการปลูกยางพารา

4.1 ความต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น การสนับสนุนต้นกล้ายางพารา การสนับสนุนปุ๋ย และการสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช มากที่สุดเท่ากัน และต้องการประเด็น การสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูยางพารา น้อยที่สุด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงมีรายได้ต่ำ และไม่มีเงินทุนในการปลูกและดูแลรักษาสวนยางพารา หากมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตถือว่าเป็นการลดต้นทุนในการผลิตยางพาราได้

4.2 ความต้องการการสนับสนุนการรวมกลุ่ม โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนการรวมกลุ่มในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น การรวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิตยาง มากที่สุด และต้องการในประเด็น จัดตั้งสหกรณ์ผู้ปลูกยางพาราน้อยที่สุด ถึงแม้ปัจจุบันในชุมชนมีการรวมกลุ่มอยู่แล้ว ซึ่งเกษตรกรทุกคนก็เป็น

สมาชิกกลุ่มผลิตยางพาราในชุมชน แต่เป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ และไม่มี การดำเนินกิจกรรมในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรจึงต้องการการรวมกลุ่มทั้งในลักษณะกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มเพื่อขายผลผลิตที่มีการดำเนินงาน มีกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง

4.3 ความต้องการการบริการเกี่ยวกับการปลูกยาง โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการบริการ เกี่ยวกับการปลูกยางในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น คำแนะนำด้านการผลิตยางพาราจากเจ้าหน้าที่ ส่งเสริม การบริการตรวจและรักษาโรคยางพาราในแปลงปลูก มากที่สุด และต้องการในประเด็น จัดหาแหล่งสินเชื่อ น้อย ที่สุด เนื่องจากเกษตรกรส่วนมากยังไม่มีความรู้ในการผลิตยางพารา ประกอบกับยังมีความรู้ด้านการผลิตยางพาราใน ระดับน้อย

5. ข้อมูลความต้องการรูปแบบ วิธีการและสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการปลูกยางพารา

5.1 ความต้องการด้านรูปแบบการส่งเสริม โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก ซึ่ง เกษตรกรมีความต้องการในประเด็น การฝึกอบรมและเยี่ยมชม มากที่สุด และต้องการประเด็น แบบการบูรณาการ น้อย ที่สุด เนื่องจากเกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมและออกเยี่ยมชมสวนยางพาราอย่างต่อเนื่อง เพราะหากมีปัญหาใน แปลงปลูกสามารถปรึกษาและแก้ปัญหาได้ทันที

5.2 ความต้องการด้านวิธีการส่งเสริม ความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร แบ่งวิธีการส่งเสริม ออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

5.2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมแบบรายบุคคลใน ระดับปานกลาง ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาเยี่ยมในแปลง มากที่สุด และจาก การสัมภาษณ์เกษตรกรต้องการในประเด็น เกษตรกรมาติดต่อกับเจ้าหน้าที่สำนักงานและติดต่อทางจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ น้อยที่สุด เนื่องจาก การติดต่อเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน เกษตรกรมีความลำบากในการเดินทาง และในการ ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ไม่สามารถอธิบายรายละเอียดลักษณะอาการของโรคในยาง หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในแปลงปลูกได้ครบถ้วน นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้อง ส่วนการติดต่อทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เกษตรกรส่วนมากจบการศึกษาระดับ ประถมศึกษา ไม่มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และเกษตรกรส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่มีไฟฟ้า

5.2.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมแบบกลุ่มในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น การสาธิต มากที่สุด และต้องการในประเด็น การจัดเวทีชาวบ้าน น้อยที่สุด เนื่องจาก เกษตรกรต้องการฝึกปฏิบัติ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

5.2.3 การส่งเสริมแบบมวลชน โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมแบบมวลชนในระดับ ปานกลาง ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น วิทยุกระจายเสียง มากที่สุด และต้องการในประเด็น การจัดนิทรรศการ น้อยที่สุด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ในพื้นที่การเกษตรซึ่งไม่มีไฟฟ้า เกษตรกรจึงต้องการรับฟังข่าวสารจากวิทยุ มากกว่าสื่ออื่นๆ มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553: 80) พบว่า วิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการ ในระดับมาก ได้แก่ การใช้วิทยุท้องถิ่น และหอกระจายข่าว

5.3 ความต้องการด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริม ความต้องการด้านสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมของเกษตรกร แบ่ง สื่อออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

5.3.1 สื่อคำพูด โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมโดยใช้สื่อคำพูดในระดับมาก ซึ่ง เกษตรกรมีความต้องการในประเด็น การสอนหรือบรรยาย มากที่สุด และต้องการในประเด็น การประชุม น้อยที่สุด เนื่องจาก การสอนหรือบรรยายเป็นวิธีที่เกษตรกรมีความคุ้นเคย และส่วนมากเคยผ่านการอบรมในลักษณะนี้มาก่อน

5.3.2 **สื่อสิ่งพิมพ์** โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น เอกสารวิชาการ มากที่สุด และต้องการในประเด็น หนังสือพิมพ์ จดหมายข่าว และภาพโฆษณา น้อยที่สุดเท่ากัน เนื่องจาก เกษตรกรต้องการขั้นตอนรายละเอียดการผลิตขงพาราอย่างครบถ้วน สามารถเปิดเอกสารทบทวนความรู้ได้ เพื่อนำข้อมูลในเอกสารไปใช้ในพื้นที่ปลูกของตนเอง

5.3.3 **สื่อภาพและเสียง** โดยภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมโดยใช้สื่อภาพและเสียงในระดับปานกลาง ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการในประเด็น สื่อวิทยุ มากที่สุด และต้องการในประเด็น อินเทอร์เน็ต น้อยที่สุด มีความสอดคล้องกับความต้องการการส่งเสริมแบบมวลชน ที่เกษตรกรส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ในพื้นที่การเกษตรซึ่งไม่มีไฟฟ้า เกษตรกรจึงต้องการรับฟังจากวิทยุมากกว่าสื่ออื่นๆ ประกอบกับเกษตรกรส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ไม่มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

6. ข้อมูลปัญหาในการปลูกยางพาราของเกษตรกรภายใต้โครงการส่งเสริมการปลูกยางพารา

6.1 **ปัญหาด้านการผลิต** โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการผลิตในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีปัญหามาในประเด็น การคัดเลือกพันธุ์ มากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรไม่มีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา และการคัดเลือกพันธุ์ยังเป็นสิ่งสำคัญในการเริ่มปลูกยางพารา และจากการสัมภาษณ์เกษตรกรมีปัญหามาในประเด็น การเตรียมพื้นที่ปลูก น้อยที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับระดับความรู้ของเกษตรกร เรื่อง การคัดเลือกพันธุ์ ที่มีระดับรู้น้อยที่สุด จึงทำให้เกษตรกรมีปัญหาดังกล่าวมากที่สุด

6.2 **ปัญหาด้านการแปรรูป** โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการแปรรูป ในระดับปานกลาง ถึงแม้เกษตรกรจะมีความต้องการความรู้ด้านการแปรรูปในระดับมาก แต่ในปัจจุบันเกษตรกรอยู่ในช่วงการเริ่มปลูกและดูแลรักษาขงพาราในช่วงระยะแรก ซึ่งอีกหลายปีจึงจะมีการเปิดกริดและแปรรูป ดังนั้น การแปรรูปจึงยังไม่เป็นปัญหาที่เร่งด่วนสำหรับเกษตรกร

6.3 **ปัญหาด้านการตลาด** โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาด ในระดับปานกลาง มีความคล้ายคลึงกับปัญหาด้านการแปรรูป คือ เกษตรกรมีความต้องการความรู้ด้านการตลาดในระดับมาก แต่เนื่องจากเกษตรกรอยู่ในช่วงการเริ่มปลูกและดูแลรักษาขงพาราในช่วงระยะแรก ซึ่งอีกหลายปีจึงจะมีการเปิดกริด แปรรูป และขายผลผลิต การตลาดจึงยังไม่เป็นปัญหาที่เร่งด่วนสำหรับเกษตรกร

6.4 **ปัญหาด้านการส่งเสริม** โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมในระดับมาก ซึ่งเกษตรกรมีปัญหามาในประเด็น ขาดการสอน/สาธิตจากเจ้าหน้าที่ มากที่สุด และมีปัญหามาในประเด็น ขาดการฝึกอบรม น้อยที่สุด มีความสอดคล้องกับความต้องการการส่งเสริมแบบกลุ่ม ประเด็นการสาธิต ที่เกษตรกรมีความต้องการมาก เนื่องจาก เกษตรกรขาดการสอน/สาธิตจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพราะ โดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จะเข้ามาฝึกอบรม มากกว่าการสาธิต

7. ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรยังมีระดับความรู้ในประเด็นต่างๆ น้อย และมีความต้องการการส่งเสริมในระดับมากทุกด้าน โดยต้องการการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีการผลิต และความรู้ด้านการผลิตมากที่สุด ดังนั้น เกษตรกรต้องให้ความสนใจในการเข้าร่วมฝึกอบรม และปรึกษาเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดให้ความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการผลิตขงพารา ด้านการแปรรูป และด้านการตลาดแก่เกษตรกรเป้าหมายอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เช่น จัดการฝึกอบรม/สาธิต และการติดตามเยี่ยมเยียนให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ถ่ายทอดความรู้ใหม่ๆ แก่เกษตรกรในด้านเทคโนโลยีและการผลิตขงพารา ให้เกษตรกรมีโอกาสได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีเจ้าหน้าที่รู้เป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลเสนอแนะข้อควรปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เพิ่มเติมเพื่อให้เกษตรกรมีความ

เข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ในด้านรูปแบบการส่งเสริม เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ออกฝึกอบรมและเยี่ยมชม เกษตรกรในแปลงมากกว่าการใช้สื่อกลางในการให้ความรู้ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรเน้นการ ติดตามเยี่ยมในแปลง เพื่อให้คำปรึกษา และแนะนำเกษตรกรในการผลิตยางพารา หากต้องการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การเกษตรสามารถประชาสัมพันธ์ผ่านเวทีการประชุมและทางวิทยุกระจายเสียงให้กับเกษตรกรได้รับทราบ เพื่อให้ข้อมูล ข่าวสารสามารถเข้าถึงเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐวดี สุขสวัสดิ์ (2551) “สถานการณ์การปลูกยางพาราและความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมในอำเภอพร้าว และไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธนาคารแห่งประเทศไทย (2554) รายงานสถานการณ์พืชเศรษฐกิจเดือนมิถุนายน 2554 ขอนแก่น สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- นิพนธ์ แรมวิโรจน์ (2547) “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประครอง ส่งเสริม (2542) “ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตยางพาราในจังหวัดหนองคาย” วิทยานิพนธ์ - ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู (2554) สถิติการปลูกพืชปี 2553/54 หนองบัวลำภู ฝ่ายยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2553) ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2553 กรุงเทพมหานคร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- เอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553) “ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น